

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Via Lactea Sive Institutiones Iuris Canonici

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Tit. XIII. Ut Lite pendente nihil innovetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94613](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94613)

& Doctores in l. 1. C. eod. & in cap. 1. eod. Atamen quamvis in causis spiritualibus non præstetur tale Juramentum, tamen in his Juramentum decisivum habet locum, quod defertur Actore non probante propter periculum animæ. c. Continebatur. & c. Attestationes, de Despons. Impub. Quod etiam procedit in causis non spiritualibus. l. Admonendi. ff. de Jurejur. ubi de Materia. In causis autem Ecclesiasticis frequentatur Juramentum, quod vocatur de veritate dicenda, quod etiam habet locum in spiritualibus. c. Dudum, de Elect. Et in hoc respondetur de veritate. §. Præterea, & ibi Gloss. hoc tit. Sed in Juramento calumniæ respondetur de credulitate. §. Penult. & ult. Auth. De iis, qui ingred. ad appell. Et hoc Juramentum præstatur etiam in causa appellationis. d. §. Præterea. cap. Ex ratione, de Appellat.

Quò ad Postremum. Effectus hujus Juramenti est, ut qui illud recusat, cadat à causa, seu ab Actione, & Reus pro confesso habeatur, ut hic in princ. c. Ult. eod. l. Ult. C. eod. tit. §. Ult. Atamen verum est, quod si omittatur, non vitatur processus. §. fin. hoc tit. d. c. 1. eod. in 6. quemadmodum etiam hoc colligitur ex. l. 2. C. eod. Alia multa congerit de hoc Juramento calumniæ. Pax Jordanus d. tom. 3. lib. 14. tit. 7. ubi num. 46. ostendit, quomodo juret Judæus, qui litigat cum Christiano. Sciat tamen studiosus Lector, quòd hodie tale Juramentum calumniæ neque in Ecclesiastico, neque in Laico Foro exigitur; forsitan quia experientia docuit, esse animabus perniciosum; dum homines ita fatagunt rerum temporalium, ut æternæ salutis penitus obliviscantur.

TIT. XIII.

Ult lite pendente nihil innovetur.

Quoniam instituta lite, & præstitis satisfationibus, & calumniæ Juramento exhibito, ad probationes, & merita causæ deveniendum est, quo tempore cum lis pendeat, nihil est innovandum: ob id de hac materia tractatur, & videbimus:

1. Lis quando pendere dicatur?
2. Qui sint effectus litis pendentiæ?

Quò ad Primum. Lis tunc pendere dicitur, respectu Innovationis non faciendæ, non solum quando lis est contestata, verum etiam quando citatio ad notitiam partis pervenerit, vel si non pervenerit, per eam steterit; dummodò tamen in citatione fuerit expressa causa, propter quam emanarit citatio. Clem. 2. eod. §. Lis autem, hoc tit. Et dicitur lis pendere, quotiescunque Judicium agitur, & causa expeditur c. 1. eod.

Quò ad Secundum. Effectus litis pendentiæ est, ut usquequò lis pendet, nihil possit innovari, quod sit in alicujus præjudicium. c. 1. & 2. ext. eod. Excipiuntur tamen Casus. Primus est, quando actorum communium, attestationum scilicet, & confessionum editio denegatur, vel Pronunciationis, Interlocutoriæ scilicet, vel fortè etiam Definitivæ illius Judicis, à quo est appellatum. l. 2. C. eod. concordat c. Cum. G. perpetuus, de Fid. Instr. & Gloss. in cap. Quoniam contrà. in verb. tempora. de Probat. Namque his duobus casibus licet supplicare apud Judicem. Tertio licet supplicare, ut procedat Judex. Quarto ut alius affocietur, cum fortè ille suspectus sit. In Auth. in medio litis. §. Super hoc. coll. 8. Quinto

Doct. Clericali Tom. II, Lib. VIII,

excipitur casus, quando is, qui appellavit, fructus dissipat, nam non obstante litis pendentiæ, possunt sequestrari. §. Planè. hoc tit. c. fin. de Sequest. poss. & fruct. l. Ab executore. C. Quorum appellat. non recipian. Item quoque si super Matrimonio lis pendeat, & in ipsa litis pendentiæ secundum Matrimonium sit factum; si primum non tenuisse declaratum fuerit, secundum non poterit irritari pendentiæ litis obtentu. §. fin. hoc tit. cap. Cum in Apostolica de Sponsal. Verum ei, qui ex contemptu contraxit, pœnitentia imponenda erit. d. c. Cum in Apostolica. Est & alius effectus, quia interim res litigiosa non potest alienari. c. Ecclesia. 1. & 2. ext. hoc tit. Alius effectus est, quia neque privilegium lite pendente impetratum prodest. c. fin. hoc tit. De hac Rubrica scribit copiose Pax Jordanus d. tom. 3. lib. 14. tit. 14. ubi præcipue agit de Attentatis, quæ essent commissa lite pendente, in contemptum Judicis, ostendens quomodo, & quando sint prius revocanda. Et de iisdem integrum Volumen scripsit Robertus Lancellotus, cujus inscriptio est de Attentatis.

TIT. XIV.

De Probationibus.

Postquam ea fuerunt explicata, quæ causæ cognitionem præcedunt, nunc de ipsa causæ cognitione est agendum; & quia hæc ex probationibus habetur; idcirco de Probationibus tractatur: & pro tituli expeditione videbimus:

1. Quid sit Probatio?
2. Quibus modis fiat?
3. Qui possint esse Testes?
4. Quibus Testibus credatur?
5. Quando sint Testes examinandi?

Quò ad Primum. Probatio est rei dubia per argumenta ostensio, sive idoneis, & legitimis modis facta demonstratio. tex. hic in princ. & refert Goffr. in Sum. eod. num. 1. & dicitur probatio à Probo verbo, quod probè facit, qui ostendit, quod asserit: onus verò probandi ad asserentem pertinet. l. Ei. ff. eod. l. Actor. C. eod. Et fit probatio Judici. l. Quinquaginta. in fin. ff. eod. Sciat tamen studiosus Juvenis, quòd etiam Neganti incumbit onus probandi suam Negativam, quando ipsa est fundamentum suæ intentionis, sive agendo, sive excipiendo, ut docent omnes DD. quos longa serie congerunt Mascard. de Probat. conclus. 1092. Pacian. eod. tract. cap. § 1. n. 28. & Gabriel Commun. Conclus. in Tit. de Probat. concl. 6. Quorum Auctoritate Doctorum Ven. Congregatio Parochorum Paduæ obtinuit sententiam favorem contra Nobil. Antonium Mariam Bagarottum, qui negabat, Dotem spiritualement Filiz Marci Antonii Bagarotti Avi sui paterni fuisse solutam cum pecunia ejusdem Ven. Congregationis, quam ab ea Avus receperat ad livellum ad hunc finem. Et ideò quia dictus Antonius Maria non probavit suam Negativam; Nob. Dom. Franciscus Gerardinus Judex ad Officium Aquilæ Anno 1711. eum condemnavit ad solutionem dicti livelli: & causa per appellationem devoluta coram Nob. Dom. Hieronymo Belgrado Vicario Prætorio, fuit ab eodem prædicta sententia confirmata: quia tanquam Judices integerrimi, & eruditissimi cognoverunt, non sufficere Negare, sed Negativam esse probandam ab illo, qui se fundat in ipsa.

1 a

Quò